

LEBRIS

We know
books

VASILE MARCU

DAR CEI NOUĂ UNDE SUNT?

Se tipărește cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA BISERICA ORTODOXĂ-ALEXANDRIA
&
EDITURA AGAPIS-BUCUREȘTI
2003

Că-mi ești Salvator divin.

Vino, dar și fii al meu

Și eu al Tău pentru vecie,

Căci, prin Sfânta Liturghie,

M-ai unit cu Dumnezeu,

Amin, Doamne, așa să fie!

Cuprins

<i>Cuvântul autorului</i>	5
<i>La început de istorisire</i>	7
<i>Descrierea spațiului geografic</i>	9
<i>Satul El-Gamim</i>	12
<i>Așezarea și familia lui Haran</i>	15
<i>În intimitatea familiei lui Haran</i>	18
<i>Halibald</i>	21
<i>Vicleanul Elghezi</i>	23
<i>Moșneagul și steaua de la Răsărit</i>	25
<i>Caravana</i>	29
<i>Micul Simeon</i>	32
<i>Galan</i>	34
<i>În casa lui Elghezi și planul lui viclean</i>	36
<i>Dreptul de întâi născut</i>	40
<i>Întoarcerea lui Halibald</i>	42
<i>Bătrânul povestește</i>	50
<i>Zavistia lui Elghezi</i>	53
<i>În odăița lui Halibald</i>	56
<i>Discuție între soți</i>	59
<i>Pretențiile și șiretenia lui Elghezi</i>	60
<i>După nedreptul verdict</i>	67
<i>O veste înfiorătoare</i>	72
<i>Povestea lui Abu-Wadim</i>	77

<i>Izgonirea lui Halibald</i>	104
<i>Dispariția lui Galan</i>	106
<i>Ajuns în Sichem</i>	110
<i>În drum spre Ierusalim</i>	113
<i>În fața Porții de Aur</i>	114
<i>Valea Șefel și Peștera Sfântă</i>	118
<i>După fuga lui Galan</i>	137
<i>În căutarea fiului</i>	140
<i>În urma lui Haran</i>	142
<i>Întors la căminul său</i>	143
<i>Întâlnirea cu Elghezi</i>	147
<i>În casa lui Elghezi</i>	149
<i>Și în casa lui Haran</i>	155
<i>Fugarii ajunși la Ierusalim</i>	159
<i>Galan, Fiul Templului</i>	168
<i>După 12 ani</i>	176
<i>Întorși în El-Gamim</i>	185
<i>Discuții între tată și fiu</i>	190
<i>Dora fecioara</i>	192
<i>Și Simeon, fratele ei</i>	196
<i>Simeon e zăbavnîc</i>	202
<i>Nunta lui Simeon</i>	210
<i>Mama Elma își caută fiul</i>	213
<i>Vești mîngâietoare</i>	217
<i>Tata Haran la Proorocul Focului</i>	220
<i>Răsar zorile altei lumi</i>	227
<i>La grota leproșilor</i>	231
<i>În așteptarea norei</i>	237
<i>Haran în patria leproșilor</i>	245
<i>Întoarcerea femeilor</i>	248
<i>Călătoria în Galileea</i>	252
<i>În așteptarea lui Haran</i>	256
<i>O, ce zi minunată</i>	258
<i>Omul din Nazaret</i>	259

<i>Mergeți și vă arătați preoților</i>	262
<i>Dar cei nouă unde sunt?</i>	264
<i>Întoarcerea lui Haran</i>	267
<i>Încheiere</i>	269
<i>Sfânta Evanghelie de la Luca</i>	270
<i>La sfârșit de drum</i>	271
<i>Reflecții</i>	274
<i>Cuprinsul</i>	278

Difuzare:**EDITURA AGAPIS**

Str. Mentiunii nr. 7

Oficiul poștal 11

Cod 022654

Sector 2 - București

Tel. 021 2410673

La început de istorisire

Precum am arătat în cuvântul preambul din pagina anterioară, având ca busolă de orientare Sfânta Evanghelie de la Luca, cu direcția cardinală spre sud – est, să ne pregătim dar, pentru călătorie. Drumul ce-l vom parcurge este simplu și ușor și nu e nevoie să luăm cu noi geanta de voiaj, sau să ne punem centura de siguranță, însă, o pregătire trebuie să facem; o pregătire sufletească, pentru că vom străbate cu puterea minții spațiul și timpul, va trebui să înțelegem mersul vieții sociale din acea epocă, să putem dezlega o mulțime de taine ce par a fi ascunse privirilor și înțelegerii noastre, dar, care, în același timp, acestea sunt limpezi ca boboia de rouă și ca apa de izvor.

Bunăoară să considerăm că suntem ajunși în spațiul geografic amintit mai sus, adică, în Palestina, – fâșia aceea de pământ cuprinsă între litoralul estic al Mării Mediterane și deșertul Siriei spre răsărit, munții Liban și Antiliban în partea de nord și Pustiul Arabiei, la miazăzi.

Fiind situată între ape și pustiuri, tocmai aici, unde se întâlnesc două părți din lume, – Asia și Africa, unde locuiau popoare mari și puternice, pe aici și-au găsit calea de a se pune în legătură. Din pricina aceasta Palestina a fost drumul pe unde au trecut numeroase oștiri și pe unde s-au dat lupte fără număr și asupra căreia regi și împărați și-au întins stăpânirea. Aceasta este țara Palestina - Canaanul de odinioară - ce l-a dat Dumnezeu lui Avraam și Seminției lui până în veac”. Țară biblică unde s-au întâmplat cele mai multe minuni și care, de puțină liniște a avut parte. Aici s-a plămădit cea mai bogată și cea mai zbuciumată istorie a lumii, unde disputele dintre oameni n-au lipsit vreodată și care, din nefericire n-au încetat nici până-n ziua de astăzi.

Spre o mai bună cunoaștere a situației, să aruncăm o privire generală asupra trecutului istoric al acestui popor; Precum se știe, evreii au purtat multe războaie cu vecinii lor. Până-n perioada de timp în care se desfășoară povestirea din aceste pagini, pe vremea când peste poporul israielit domnea viteazul și binecredinciosul rege Iuda Macabeul, Antioh împăratul Siriei a pornit cu oaste numeroasă să cucerească Ierusalimul și să prădeze Templul. Iuda Macabeul în fruntea unei armate cu mult mai mică decât a cotropitorilor a reușit a-i risipi și a-i pune pe fugă. Dar, în urma acestor evenimente mulți dintre sirieni au rămas rătăciți pe teritoriul Samariei, amestecându-se cu indigenii, fapt ce, cu timpul, a făcut ca obiceiurile poporului de aici și credința lor strămoșească să capete un aspect străin legilor sfinte ale lor și, de aici neînțelegerile dintre cele trei provincii israelite și samarinenii să fie socotiți ca fiind de alt neam.

După moartea lui Iuda Macabeul, dușmanii iarăși au scos capul și evreii au pus în fruntea lor pe Ionathan, fratele lui Iuda. Acesta, primind cârmuirea a pornit în întâmpinarea dușmanului și l-a alungat departe în miazănoapte.

Lui Ionathan i-a urmat la cârma țării un alt frate de-al său: Simon. Acesta izbuti să scape cu totul țara de stăpânirea străină a sirienilor.

Unul dintre fii săi, Ioan Hircan, urmă tatălui său în vrednicia de domnitor și arhiereu al evreilor. Acesta a avut de urmaș pe fiul său Aristobul I - domnitor ambițios care-și atribui rangul de rege al poporului israielit. Și cu acesta, familia și neamul Macabeilor începe a cădea din ce în ce mai tare. Starea religioasă și morală a poporului avea nevoie de un sprijinitor. Alexandru Ianea, fratele lui Aristobul, îi urmă la domnie, iar după moartea lui Alexandru, soția sa ținu câțva timp frâiele domniei. Când muri și ea, cei doi fii ai săi, Hircan II și Aristobul II se sfădiră pentru coroană și neputându-se înțelege, rugară pe romani să le facă dreptate. Atunci, Pompei, general roman, intră în Iudeea în fruntea armatei romane și puse mâna pe Ierusalim la anul 64 înainte de Hristos, apoi, dădu lui Hircan

vrednicia de rege și de arhiereu, sub epitropia unui idumeu numit Antipatru. Irod, fiul lui Antipatru, căpătă de la romani vrednicia de rege al evreilor. Pentru a împăca pe supușii săi, el zidi un templu mare, cunoscut sub numele de Templul lui Irod. Acesta este al treilea templu, sau mai bine zis, tot cel vechi, dar pentru a treia oară zidit și împodobit și în acesta avea să între Fiul lui Dumnezeu, Hristos, Mântuitorul.

Descrierea spațiului geografic

Istorisirea ce urmează să o parcurgem citind paginile acestei cărți, se desfășoară, cum am mai spus, în spațiul geografic descris mai sus, cu deosebire în zona cea mai pitorească de aici; „Valea Iordanului” și în vremea când tot Israelul, – Seminția lui Avraam, aștepta cu nerăbdare, ca, Dumnezeu Atotputernicul să le trimită pe Mesia Cel promis lor din veac, Care, după credința lor, negreșit îi va izbăvi de orice împilare străină și le va croi o viață nouă, liberă și fericită, fără lipsuri și fără suferințe.

În epoca la care ne referim, cum de altfel e ușor de înțeles, cele trei provincii ale Palestinei se aveau precum câinele cu pisica. Păcatul se cuibărise în sufletul oamenilor fracționându-le unitatea de credință și neam, i-a împărțit în păreri și grupări politico – religioase și i-a robit.

În completare, o sumară descriere a situației din vremea respectivă, ne reprezintă, fără ironie, starea morală dintre ținuturile componente ale Palestinei, în felul următor. Partea de nord, Galileea – supranumită „Galileea Neamurilor” o amestecare de lume: evrei, greci, sirieni, arabi și alte naționalități.

La sud de Galileea e Samaria – Samaria cea sectară care priște chiorâș la vecinii săi. Aici, ponderea etnică nu o constituie evreii, ci asirienii și arabii.

Apoi, Iudeea în latura de miazăzi - aceea care se pretinde a fi „Pământul Sfânt” și care socotește pe Samarineni ca de alt neam și pe galileeni ca fiind vrednici de tot disprețul. Da, Iudeea cea mândră și fariseică, ucigătoare de prooroci. Iudeea care a eliberat pe vestitul tâlhar Baraba, iar pe Cel fără de păcat, pe Fiul lui Dumnezeu și al Fecioarei L-a osândit la moarte prin crucificare sus pe dealul Golgotei. Aceasta e Iudeea.

*

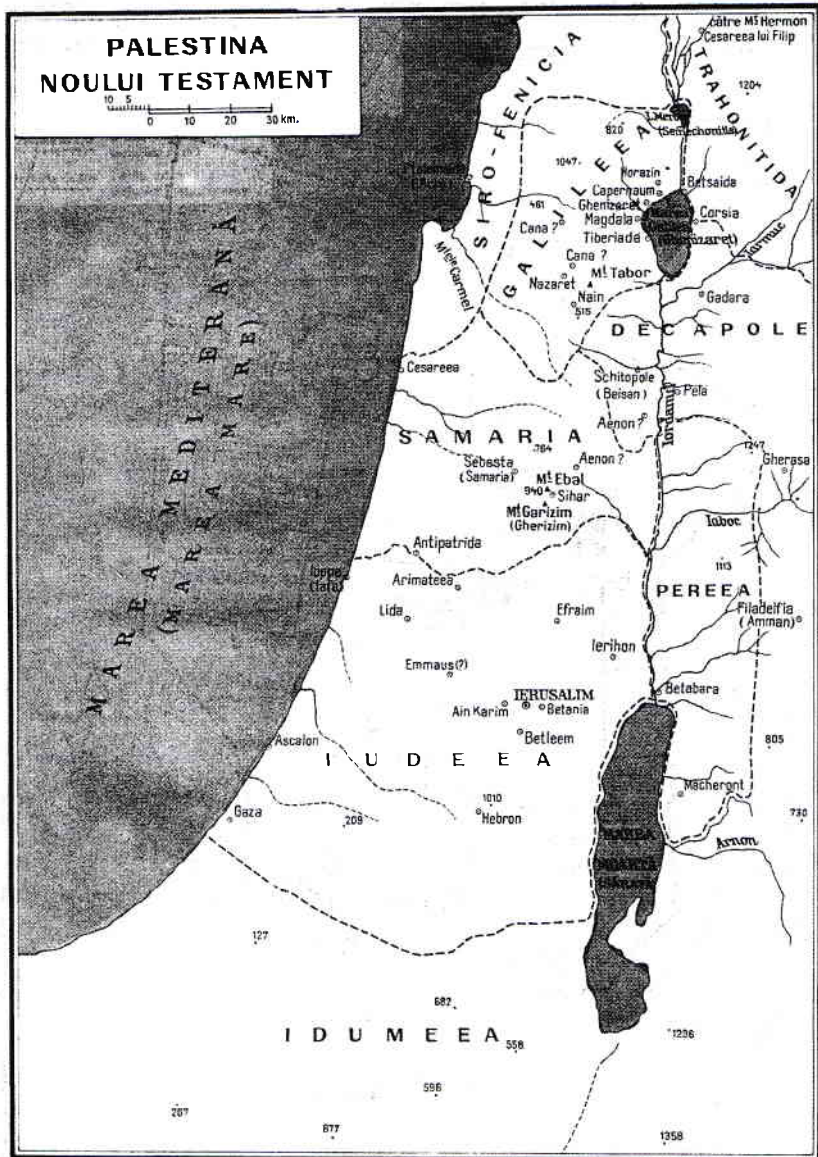
Înainte de a pătrunde în fondul istorisirii și în intimitatea vieții oamenilor de aici, găsim cu cale, că este bine și necesar să mai zăbovim un pic să cunoaștem mai în amănunțime zona în care tinde să se localizeze povestirea noastră și așa va să ne apropiem de subiectul abordat și pentru care v-am atras atenția încă de la început.

Așadar, cine a avut fericitul prilej să călătorească pe firul Iordanului plecând din Ierusalim pe calea Ierihonului în sus spre Marea Galileei și mai în amonte spre Cezareea lui Filip, și-a putut da seama că acest râu, cu încântătorul său defileu, oferă privirilor tot ce poate încânta sufletul omenesc: munți și apă, înălțimi și văi adânci, creste golașe și pajiști înverzite, arbori tropicali, flori, fructe, pește și miere, liniște și desfătare.

Din munții Hermon ai Trahonitidei - nu prea departe de Damasc, de unde-și are izvorul și până la Marea Moartă, Iordanul parcurge un drum de aproximativ 330 de kilometri și pe întregul său parcurs, apele lui au dăltuit cu micală de mare artist, o natură cu totul deosebită dând naștere unor peisaje încântătoare cu vegetație luxuriantă și variată, fiecare porțiune avându-și farmecul ei specific zonei geografice în care se află.

Astfel, biblicul Iordan, ca o brazdă dreaptă cu margini puțin dantelate și tăiată adânc în ogor, leagă pământul Siriei cu cel al Arabiei separând în drumul lor două șiruri de munți calcaroși. În partea de răsărit se întinde culmea roșiată și neîntreruptă a munților Pereei, Moabului și Galaadului, iar în partea de apus cei ai Galileei, Samariei și Iudeei.

Pe pământul Galileei – după denumirea biblică, „Pământul Zabulonului și Neftalimului” șirul de munți este întrerupt de mănoasa câmpie a Ezdrilonului,

În călătoria sa, bătrânul Iordan face trei popasuri și la fiecare popas a format câte un bazin de apă. Primul bazin se află în latura de nord a Galileei și se numește „Lacul Merom” – mlăștinos, bogat în papirus și păsări acvatice. Al doilea popas, cu 20 km. mai jos decât primul, este lacul Ghenizaretului, care se mai numește și „Marea Galileei”. Aceste bazine își au apa lor dulce ca și cea a Iordanului care le alimentează și sunt renumite prin bogăția de pește și a vegetației exotice din jurul lor. Al treilea – și ultimul popas fiind însăși „Marea moartă” – Marea cea mult disputată în toată lumea și care amintește neîncetat de groaznica mânie dumnezeiască abătută asupra cetăților Sodoma și Gomora pe vremea lui Lot, nepotul de frate al lui Avraam.

Cam la jumătatea lanțului de munți din partea de vest se află stând față-n față cu Garizimul, muntele Ebal, ce nu depășește 800 de metri în înălțime, iar pe valea ce desparte acești doi munți, ră-tăcită și singuratică, găsim cetatea Sichem – Siharul de astăzi – cetate străveche, biblică, în preajma căreia se află renumita fântână a Patriarhului Iacob.

Printre coastele de nord ale Ebalului se află o deschizătură ce alcătuiește intrarea într-o vale îngustă și întunecoasă prin mijlocul căreia șipoteste zgomotos apa rece a unui pârâiaș ce-și are obârșia de sub zidurile Tirtei – după tradiție, locul de refugiu al lui Lot și al celor două fiice ale lui. Nu departe de aici, pârâiașul se varsă potolit în vadul Iordanului lângă Adama, în confluență cu Iabocul care curge din sens opus pe lângă Gherasa Decapolei.

Satul El-Gamim

Călătorul se rătăcește pe aceste meleaguri, apucă o potecă pon-cișă și îngustă garnisită pe laturi cu iarbă ca smaraldul și garofițe de piatră și ajunge-n vale într-o mică localitate numită „El-Gamim”, (astăzi, târgul „Ataroth” cuprins în hotarul Iudeei) – în care, în afară de

sinagoga ce-și înalță turnul său cu mult deasupra tuturor construcțiilor de aici, nu se află nimic ieșit din comun, dar, totul este neobișnuit de frumos și pitoresc.

Pe măsură ce cobori, valea se lărgeste și se-ntinde până-n albia mlăștinoasă a Iordanului. Suprafața acestei deschideri este împărțită-n mici parcele demarcate cu gard viu de cactuși și boschete de trandafiri sălbatici și fiecare având culoarea de ogoare, livadă sau grădină de legume, care, în timpul ploilor de primăvară se înfățișează ca un fermecător tablou de liniște idilică și prezentând în culori policrome o foarte bogată vegetație.

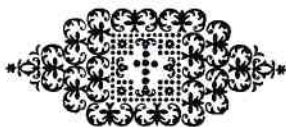

Locuitorii acestui sat izolat de restul lumii, își duc zilele în liniște muncind și cugetând la Dumnezeu și fiind, precum am mai spus, în așteptarea venirii lui Mesia, ce se tâlcuiește Hristos și a cărei apariție - după spusa Proorocilor, trebuie să se arate cât mai curând.

Cele mai de seamă îndeletniciri ale oamenilor din această localitate, sunt: cioplirea pietrelor de munte necesare construcțiilor, prelucrarea lemnului și pescuitul. Aceasta din urmă constituie prin-

cipala lor sursă de venit și hrană. Femeile, par a fi mai ocupate decât bărbații, munca lor fiind mai ostoitoare și mai complexă: nașterea și creșterea copiilor, cultivarea pământului și îngrijirea culturilor din parcela lor, pășunatul oilor și caprelor, țesutul pânzei și stofei pentru îmbrăcăminte și - cum e obiceiul aici în Orient, tot ele aduc de la fântână apa pentru băut, gătit și spălat. Fetele, până la vremea măritişului, stau pe lângă mama lor, de la care deprind meșteșugul gospodăriei și ascultarea întru totul de cei ce le-au dat viața. Iar băieții, încă din fragedă vârstă însoțesc pe tatăl lor la muncă, la munca aceea robustă, fortificatoare și dătătoare de sănătate și vigoare.

Pe această vale, înserarea vine un pic mai devreme decât în rest, căci soarele, în mersul lui, trece dincolo de crestele cele înalte ale muntelui Garizim. Și când înserarea se intensifică și orice lucru încetează, conform obiceiului din moși - strămoși implantat adânc în tradiția locului, toți ai casei, spălați și cumiți se adună în jurul tatălui lor și ascultă cu luare aminte la glasul ce vibrează de emoție la citirea pasajelor din zbuciumata lor istorie imortalizată cu litere de aur în cartea sfântă a „Pentateuhului”. E drept că această metodă de învățământ primar nu o aflăm decât la casele mai răsărite unde capul de familie, pe parcursul vremii a putut prinde de ici, de colea a buchisi prin stihurile Proorocilor, că, la cele mai multe case, nu e unul care să nu cunoască taina slovelor. În schimb, aceștia sunt înzestrați cu memorie strașnică și sunt în stare să cuprindă tot ce se citește la sinagogă în ziua sabatului. Așa că și aceștia transmit prin viu grai copiilor și nepoților lor sacrele învățături și porunci primite de la Dumnezeu prin Marele Prooroc Moise.

Așezarea și familia lui Haran

Într-un atfel de climat de liniște și bună înțelegere între oameni în satul acesta despre care ne este vorba, se afla o familie tânără: Haran cu soția sa Elma și cu cei trei copii ai lor, Galan, Simeon și Dora.

Coliba acestei familii este construită din blocuri de piatră nativă și văruiată în alb imaculat și este așezată cam la jumătatea distanței între sinagoga din centrul satului și fântâna de apă de la margine. Curtea casei lor nu este prea mare, dar este împărțită cu bună chibzuință. În fața casei, o suprafață ca la 200 mp. este cultivată cu legume și câțiva butuci de viță din cei care cresc înalți până la acoperiș, servind de un frumos și binecuvântat umbrar și sub care se află o masă și câteva scaune fixate în pământ. Iar în partea din spate, o magazie pentru păstrarea cerealelor, deasupra căreia este fânarul, un staul pentru adăpostirea animalelor: asin, oi și capre și un ocol cam de 250–300 mp.. Toate acestea, constituind așezarea familiei noastre sunt împrejmuite cu un gard de zid din piatră, înalt și cam de cinci coți, îmbrăcat în ederă și boscheți de trandafiri multicolori.

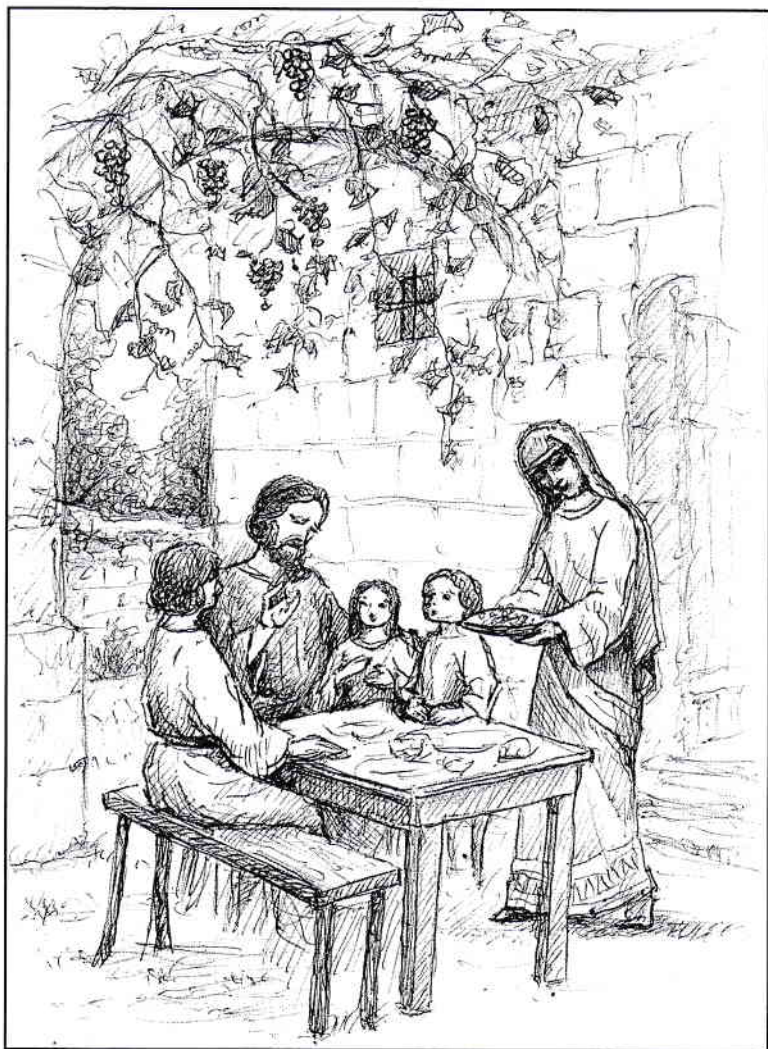
Am adăugat spre știință și acestea, cunoscând, că multe din așezările omenești din acest sat, ca și-n alte localități din această parte de lume, nu au nici un fel de împrejmuire, nici măcar o demarcație de hotar. De aceea, pe bună dreptate, putem spune despre gospodăria și familia lui Haran că este una din cele mai de frunte din El-Gamim.

Dragostea de muncă și brațele vâjnoase ale lui Haran, hărnicia și priceperea în rostul căsniciei ale Elmei, au făcut din odraslele lor copii cuminiți, ascultători și vrednici.

Galan, primul fecior al lor are 14 ani și unde se află cu lucrul tatăl său, acolo este de față și el, deprinzând cu fiecă zi pricepere și avânt în toate. Se înțelege dar, că tot ce poate duce el la îndepli-

nire, este pe măsura vârstei lui. Haran este foarte mulțumit de debutul în viață a fiului său și privește la el cu nădejde și cu o mândrie ascunsă.

Acasă, Elma nu mai prididește cât îi ziulica de mare. Și- Doamne, câte nu sunt de făcut pentru o familie compusă din cinci persoane? - pregătirea mesei, spălatul rufelor, îngrijirea culturilor de

legume și zarzavaturi din mica lor parcelă de pământ, îngrijirea și supravegherea celorlalti doi copii ce-i are pe lângă sine: Simeon de 12 ani și pe Dora de numai 7 anișori și la care, mămica lor, privește ca la ochii ei din cap.

Când vremea nu e prielnică pentru lucrul în cameră, sau la vânat de pește, Haran - tatăl, își ocupă timpul cu alte îndeletniciri: fie că repară te miri ce prin ocol, sau fânar, fie că pune mâna pe hârleț și trece în grădina de legume, unde, întotdeauna e câte ceva de făcut, că doar această treabă nu aparține în exclusivitate numai femeii. Și la aceste trebușoare de pe lângă casă, Galan, feciorul, este prezent și lucrează efectiv lângă coasta tatălui său.

Munca, ascultarea și dragostea au adus în casa lor sănătatea, fericirea și bunăstare. Așa cere viața, ca tot omul să fie în lucrare, în ascultare din dragoste și cu luare aminte. Așa a fost de la început. Protopărinții noștri aveau totul de-a gata și totuși le-a fost poruncit să lucreze grădina, și să o păzească. De lucrat, nu știm cum au lucrat, dar de păzit știm că n-au păzit, că de-ar fi fost treji și prevăzători „Hoțul n-ar mai fi putut să se strecoare și să le strice libertatea, sănătatea și fericirea.

De altfel, acestea le știm cu toții. Și sunt cunoscute și de Haran, care, de câte ori i se ivește prilejul le reamintește și celor ai casei sale, ca fiecare să-și cunoască bine rostul în viață, că, precum am mai spus, numai munca cinstită, bunachibzuință, ascultarea, respectul și dragostea aduc liniștea, belșugul și bucuria în căminul lor.

În încheierea acestui capitol documentar să aruncăm o privire fugară asupra micuțului Simeon, mijlociul între copiii lui Haran, căci se pare a se deosebi întrucâtva de Galan fratele său mai mare și sora lui, Dora. Deosebirea, constă în faptul că, Simeon e o fire blândă, cam domol în mișcări, ascultător până la exces și mai cu seamă, că, de pe acum se prevede în el o inteligență precoce.

Elma îl soarbe din ochi și nimic mai mult și-și zice în gând: „Doamne Dumnezeu! părintelui nostru Avraam ține-mi-l sănătos și voinic și păzește-l Tu de toată reaua întâmplare, că, nu știu de ce,